



# СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

## РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

02.07.2020 № 70/59-р/к

Справа № 1/02-72-19

м. Харків

Про порушення законодавства про  
захист економічної конкуренції  
та накладення штрафу

ПЕРВОМАЙСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» (надалі – ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ») протягом червня-грудня 2018 року, 2019 року та станом на липень 2020 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території, підпорядкованої Первомайській міській раді Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», із часткою 100 %.

Як наслідок ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» має змогу самостійно визначати умови надання послуги з централізованого опалення та умови встановлення розмірів внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку.

При цьому ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» завищує планований прибуток у розмірі, який не відповідає Методиці визначення розміру внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку та їх розподілу між споживачами комунальних послуг, власниками (співвласниками) приміщень, обладнаних індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання, затвердженій наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.06.2018 № 129, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.06.2018 за № 754/32206, що призводить до економічно необґрунтованих завищених розмірів внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку.

За результатами розгляду справи № 1/02-72-19 такі дії ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого опалення (пункт 1 частини другої статті 13, пункт 2

статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» накладено штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 1/02-72-19 про порушення ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання першого відділу досліджень і розслідувань від 19.06.2020 № 191,

### **ВСТАНОВИЛА:**

#### **1. Процесуальні дії**

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 30.05.2019 № 89-рп/к розпочато розгляд справи № 1/02-72-19 за ознаками вчинення ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого опалення.
- (2) Головою Відділення до ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» надіслана вимога про надання інформації від 04.10.2019 № 70-02/1-6034.
- (3) Головою Відділення до ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» надіслана вимога про надання інформації від 13.01.2020 № 70-02/1-225.
- (4) Головою Відділення до ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДПС У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ надіслана вимога про надання інформації від 13.01.2020 № 70-02/1-217.
- (5) Головою Відділення до ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» надіслана вимога про надання інформації від 21.05.2020 № 70-02/1-2712.
- (6) Головою Відділення до ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДПС У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ надіслана вимога про надання інформації від 21.05.2020 № 70-02/1-2718.

#### **2. Відповідач**

- (7) Відповідачем у справі є:

ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», засноване Первомайською міською радою Харківської області, зареєстроване 12.11.2001 за № 1 478 120 0000 000148. Місцезнаходження ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ»: 64102, Харківська обл., м. Первомайський, мікрорайон-1/2, дитячий садок № 9, ідентифікаційний код – 31679569.

Відповідно до статуту ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», затвердженого рішенням 42 сесії Первомайської міської ради Харківської області 7 скликання від

22.02.2018 № 787-42/7, предметом діяльності ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» є, зокрема, виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії та забезпечення нею житлового фонду, що належить до комунальної власності територіальної громади м. Первомайський та інших форм власності, будівель та споруд соціально-культурного, виробничого та іншого призначення. Метою створення ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» є, зокрема, забезпечення надійного та якісного теплопостачання житлового фонду, будівель та споруд соціально-культурного, виробничого та іншого призначення м. Первомайського.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті <https://usr.minjust.gov.ua> Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» є постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря (код за КВЕД 35.30).

### **3. Визначення монопольного (домінуючого) становища**

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

#### ***3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища***

- (8) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

##### ***3.1.1. Суб'єкт господарювання***

- (9) У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» є суб'єктом господарювання.

Об'єктом аналізу є КП «ВОВЧАНСЬК» – суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого опалення.

##### ***3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання***

- (10) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого опалення.

#### ***3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище***

##### ***3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче)***

*становище суб'єкта господарювання*

- (11) Відповідно до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (12) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (13) Пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що послуга з постачання теплової енергії є комунальною послугою.
- (14) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про тепlopостачання»:
- сфера тепlopостачання - це сфера діяльності з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії споживачам;
  - постачання теплової енергії (тепlopостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.
- (15) Отримання послуги з централізованого опалення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з постачання теплової енергії.
- (16) Згідно з пунктом 1 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (надалі – Правила № 630), Правила № 630 регулюють відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.
- Відповідно до пункту 2 Правил № 630:
- централізоване опалення - послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем тепlopостачання.
- (17) Централізоване опалення є послугою, яка не має заміників. Внаслідок технологічних особливостей централізованого опалення, конкуренція на зазначеному ринку відсутня.
- (18) Послуги з централізованого опалення надаються ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» на платній основі, а отже є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ».

*3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців*

*(споживачів, користувачів)*

- (19) Споживачами послуг централізованого опалення є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого опалення.

### **3.3. *Визначення товарних меж ринку***

- (20) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах;

взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.

- (21) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуги з централізованого опалення, які не мають товарів-замінників.

### **3.4. *Визначення географічних меж ринку***

- (22) Відповідно до вимог Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Відповідно до Методики, для регіональних ринків, якщо ступінь відкритості ринку становить менше 30 %, територіальними (географічними) межами ринку є конкретно визначена певна територія.

- (23) Відповідно до Рішення виконавчого комітету Первомайської міської ради Харківської області від 01.09.2008 № 404 «Про визначення виробника та

виконавця житлово-комунальних послуг з централізованого теплопостачання» з 01.10.2008 ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визначено виробником та виконавцем послуг з централізованого теплопостачання міста Первомайське.

- (24) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого опалення є територія, підпорядкована Первомайській міській раді Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ».

### **3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку**

- (25) Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (26) Часовими межами ринку послуг з централізованого опалення визначено періоди: червень-грудень 2018 року, 2019 рік.
- (27) В зазначений період та станом на липень 2020 року структура вказаного ринку не змінювалась.

### **3.6. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку**

#### **3.6.1. Обсяг ринку, на якому визначається монопольне (домінуюче) становище**

- (28) Обсяги наданих ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» послуг із централізованого опалення у визначених часових межах за періоди складають: червень-грудень 2018 року – 31 524 974,60 грн, 2019 рік – 82 758 270,13 грн.

#### **3.6.2. Розрахунок частки суб'єкта господарювання на ринку**

- (29) Виходячи з наведеного, частка ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» на ринку послуг з централізованого опалення протягом червня-грудня 2018 року, 2019 року та станом на червень 2020 року в межах території, підпорядкованої Первомайській міській раді Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», становить 100 %.

### **3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок**

- (30) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (31) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок

технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництв), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, транспортування теплової енергії.

Відповідно до абзацу сьомого статті 6 Закону України «Про природні монополії» до суміжних ринків, що регулюються відповідно до цього Закону, належить виробництво теплової енергії (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами) та постачання теплової енергії.

- (32) Отже, ринок послуг з централізованого опалення перебуває у стані природної монополії.

### **3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача**

- (33) Таким чином, ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» протягом червня-грудня 2018 року, 2019 року та станом на червень 2020 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території, підпорядкованої Первомайській міській раді Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», із часткою 100 %.

## **4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку**

### **4.1. Обставини справи**

- (34) Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначено, що вузлом комерційного обліку є вузол обліку, що забезпечує загальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом.

Згідно з абзацом 3 частини першої статті 6 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» витрати оператора зовнішніх інженерних мереж на обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку (їх складових частин) відшкодовуються споживачами відповідної комунальної послуги, а також власниками (співвласниками) приміщень, обладнаних індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання у такій будівлі, шляхом сплати виконавцю комунальної послуги внесків за обслуговування та заміну вузла комерційного обліку.

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» внесками за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку є регулярні платежі, визначені окремо для кожної будівлі, що враховують витрати на обслуговування вузлів комерційного обліку за кожною комунальною послугою та витрати операторів зовнішніх інженерних мереж, пов'язані із встановленням, обслуговуванням або заміною вузлів комерційного обліку (за наявності).

Абзацами 5-9 частини першої статті 6 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначено, що розмір внесків за заміну вузлів комерційного обліку визначається окремо для кожної будівлі. Сплата внесків розстрочується на п'ять років або на інший строк за згодою сторін.

Розмір внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку визначається окремо для кожної будівлі із розрахунку на один рік, для складової витрат на повірку ділиться на строк міжповірного інтервалу.

Для будівель, де налічуються два та більше споживачів, внески за заміну та обслуговування вузлів комерційного обліку розподіляються за методикою визначення розміру внесків та їх розподілу між споживачами, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Загальний обсяг коштів за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку розраховується операторами зовнішніх інженерних мереж. Розміри внесків для споживачів комунальних послуг та власників (співвласників) приміщень, обладнаних індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання, встановлюються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад для споживачів комунальних послуг відповідної територіальної громади.

Оператор зовнішніх інженерних мереж спрямовує отримані кошти за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку на окремий рахунок та використовує виключно на ці цілі

- (35) Методика визначення розміру внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку та їх розподілу між споживачами комунальних послуг, власниками (співвласниками) приміщень, обладнаних індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання затверджена наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.06.2018 № 129, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.06.2018 за № 754/32206 (надалі – Методика № 129).

Відповідно до пункту 1 розділу I Методики № 129 за цією Методикою визначається розмір внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку та їх розподіл між споживачами комунальних послуг, власниками (співвласниками) приміщень, обладнаних індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання.



Згідно з пунктом 2 розділу I Методики № 129 ця Методика застосовується оператором зовнішніх інженерних мереж під час визначення розміру внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку та їх розподілу між споживачами, а також виконавчими органами сільських, селищних, міських рад під час встановлення відповідних внесків.

(36) За інформацією, наданою Первомайською міською радою Харківської області листом від 12.04.2019 № 01-23/1077, ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» подавало до Первомайської міської ради Харківської області документи для встановлення внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку, а саме:

- лист від 03.01.2019 № 7 щодо затвердження проекту рішення виконавчого комітету Первомайської міської ради «Про затвердження розміру внесків за встановлення вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих будівлях м. Первомайський» з обґрунтуванням необхідності прийняття рішення, копіями повідомлень про намір встановити вузли комерційного обліку та порядок сплати, розрахунком внесків за встановлення вузлів комерційного обліку;

- лист від 03.01.2019 № 8 щодо затвердження проекту рішення виконавчого комітету Первомайської міської ради «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будівлях м. Первомайський» з обґрунтуванням необхідності прийняття проекту рішення та розрахунками внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку;

- звіт про базове відстеження результативності проекту рішення виконавчого комітету рішення виконавчого комітету Первомайської міської ради «Про затвердження розміру внесків за встановлення вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих будівлях м. Первомайський»;

- звіту про базове відстеження результативності проекту рішення виконавчого комітету рішення виконавчого комітету Первомайської міської ради «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будівлях м. Первомайський»;

- повідомлення про оприлюднення проекту рішення виконавчого комітету Первомайської міської ради «Про затвердження розміру внесків за встановлення вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих будівлях м. Первомайський»;

- повідомлення про оприлюднення проекту рішення виконавчого комітету Первомайської міської ради «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будівлях м. Первомайський»;

- лист від 26.02.2019 № 150 щодо відсутності зауважень та пропозицій по даних проектах рішень виконавчого комітету;

- скріншот з офіційного сайту Первомайської міської ради Харківської

області та її виконавчих органів про оприлюднення проектів регуляторних актів.

(37) На підставі наданих ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» документів Первомайською міською радою Харківської області прийняті рішення від 27.02.2019 № 27 «Про затвердження розміру внесків за встановлення вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будинках м. Первомайський» та від 27.02.2019 № 28 «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будинках м. Первомайський».

(38) Абзацом другим та третім пункту 5 розділу I Методики № 129 визначено, що витрати розраховуються окремо для кожної будівлі та за видами діяльності – встановлення вузлів комерційного обліку, обслуговування вузлів комерційного обліку, заміна вузлів комерційного обліку. Облік витрат ведеться окремо за видами діяльності.

Відповідно до пункту 1 глави 4 розділу III Методики № 129 до витрат на встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку включається планований прибуток.

Планований прибуток визначається як сума коштів, що додається до суми повної планованої собівартості і спрямовується на здійснення заходів, пов'язаних із удосконаленням технічних засобів оператора зовнішніх інженерних мереж, що забезпечують облік теплової енергії та води, засобів, пов'язаних із обслуговуванням споживачів, а також на відшкодування витрат з податку на прибуток.

(39) Аналізом розрахунків внесків за встановлення, обслуговування вузлів комерційного обліку, наданих ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» до Первомайської міської ради Харківської області, встановлено, що ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» завищує планований прибуток у розмірі, який не відповідає Методиці № 129, що призводить до економічно необґрунтованих завищених розмірів внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку.

(40) Так, наприклад, згідно з розрахунком внесків за встановлення, обслуговування вузлів комерційного обліку за адресою: 1/2 м-он, будинок 1, усього витрат повної планованої собівартості за обслуговування вузла (вузлів) комерційного обліку ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визначає 1 576 грн. Планованим прибутком за цією послугою у цьому будинку ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визначає 148 грн., що у відсотковому відношенні становить 9,4 % від планованої собівартості.

(41) Або, наприклад, відповідно до розрахунку внесків за встановлення, обслуговування вузлів комерційного обліку за адресою: 1/2 м-он, будинок 2, усього витрат повної планованої собівартості за обслуговування вузла (вузлів) комерційного обліку ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визначає 1 851 грн. Планованим прибутком за цією послугою у цьому будинку ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визначає 148 грн., що у відсотковому відношенні становить 7,9 % від планованої собівартості.

- (42) Таким же чином, відповідно до розрахунку внесків за встановлення, обслуговування вузлів комерційного обліку за адресою: 6 м-он, будинок 1, 2, усього витрат повної планованої собівартості за обслуговування вузла (вузлів) комерційного обліку ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визначає 1 971 грн. Планованим прибутком за цією послугою у цьому будинку ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визначає 148 грн., що у відсотковому відношенні становить 7,5 % від планованої собівартості.
- (43) Втім, абзацом третім пункту 1 глави 4 розділу III Методики № 129 визначено, що рівень рентабельності формується з урахуванням необхідності сплати податку на прибуток підприємств та спрямування частини отриманого прибутку на заходи, пов'язані із удосконаленням технічних засобів, що забезпечують облік теплової енергії та води, засобів, пов'язаних із обслуговуванням споживачів, та не може перевищувати 3 % від повної планованої собівартості (в розрізі видів діяльності).
- (44) У ході розгляду справи № 1/02-72-19 до ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» направлено вимогу від 04.10.2019 № 70-02/1-6034 щодо надання ґрунтовних пояснень з приводу підстав та причин завищення планованого прибутку, включеного до витрат на обслуговування вузлів комерційного обліку (з посиланням на пункти, частини, статті нормативно-правових актів).
- (45) ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» листом від 09.10.2019 № 556 (вх. від 16.10.2019 № 5781) повідомило: «При розрахунку кошторису на встановлення та обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії кошторисний прибуток був закладений як для об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належить до об'єктів із середніми наслідками (СС2) згідно ст. 32 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI. Згідно Додатку Е ДСТУ-Н Б Д.1.1-3:2013 «Визначення загальновиробничих і адміністративних витрат та прибутку» кошторисний прибуток закладено у розмірі 16,10 грн./люд. год., що і було використано при розрахунку кошторисного прибутку» (мова оригіналу).
- (46) Також ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» вказало, що у зв'язку з тим, що розрахунок підприємством проводився вперше, ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» не взяло до уваги вимоги Методики № 129, яка встановлює максимальний рівень рентабельності – 3 % від повної планованої собівартості.
- (47) Проте, дані пояснення не спростовують порушення ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» законодавства про захист економічної конкуренції та не можуть бути взяті до уваги, виходячи з вищевказаних норм чинного законодавства, зокрема Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» та Методики № 129.
- (48) У ході розгляду справи № 1/02-72-19 до ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» направлено вимогу від 13.01.2020 № 70-02/1-225 щодо обсягів наданих послуг із обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії згідно з рішенням Первомайської міської ради Харківської області від 27.02.2019 № 28 «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будинках м. Первомайський» протягом визначених часових меж.

- (49) ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» листом від 16.01.2020 № 26 (вх. № 138) повідомило, що внески за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії згідно з рішенням Первомайської міської ради Харківської області від 27.02.2019 № 28 «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будинках м. Первомайський» не стягувалися, обсяги наданих послуг відсутні, а рішення від 27.02.2019 № 28 «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будинках м. Первомайський» скасоване рішенням Міської ради від 28.08.2019 № 167 «Про затвердження розміру внесків за встановлення, обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будинках м. Первомайський». Даним рішенням затверджено нові внески за встановлення та обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії з урахуванням зауважень територіального відділення.
- (50) Отже, порушення припинене.

#### ***4.2. Антиконтурентні наслідки дій Відповідача***

- (51) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (52) Пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (53) ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» завищувало планований прибуток, що включався до витрат на обслуговування вузлів комерційного обліку, на 4,5 - 6,4 %, що, в свою чергу, призводило до економічно необґрунтованого завищення розмірів внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку та могло призвести до ущемлення інтересів споживачів, оскільки споживач змушений оплачувати вищу вартість внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку, ніж передбачено чинним законодавством.
- (54) Для споживачів послуги з централізованого опалення, що надається ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», відсутня альтернатива отримання послуги з відшкодування внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку від інших суб'єктів господарювання, незалежно від місця їх розташування. За умов існування конкуренції на ринку споживач мав би можливість обрати виконавця цієї послуги, який би запропонував більш привабливі умови отримання послуги.

- (55) Враховуючи зазначене, завищення ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» планованого прибутку, включеного до витрат на обслуговування вузлів комерційного обліку, що не відповідає Методиці № 129, що призводить до економічно необґрунтованого завищення розмірів внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку, є безпідставним та таким, що може ущемлювати інтереси споживачів. Таким чином, споживач для отримання послуг з централізованого опалення зазнає додаткових грошових витрат.

#### ***4.3. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку***

- (56) За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого опалення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.
- (57) Дії ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» по безпідставному завищенню планованого прибутку, включеного до витрат на обслуговування вузлів комерційного обліку, що не відповідає Методиці № 129, що призводить до економічно необґрунтованого завищення розмірів внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку, стали можливими через відсутність функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку послуг з централізованого опалення.
- (58) В той час, коли ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» є єдиним торговельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути, його експлуатуюча поведінка завдає шкоду інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь через відсутність альтернативних джерел отримання послуг з централізованого опалення.

#### ***4.4. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем***

- (59) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (60) Враховуючи вищезазначене, дії ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», яке протягом червня-грудня 2018 року, 2019 року та станом на червень 2020 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території, підпорядкованої Первомайській міській раді Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», що полягали у завищенні планованого прибутку, включеного до витрат на обслуговування вузлів комерційного обліку, що не відповідає Методиці № 129, що призводить до економічно необґрунтованого завищення розмірів внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку, кваліфіковано Відділенням як зловживання монопольним становищем відповідно до пункту 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

### **3. Заперечення Відповідача та їх спростування**

- (61) Подання про попередні висновки у Справі направлено

ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» разом із супровідним листом від 19.06.2020 № 70-02/1-3388.

- (62) За поясненнями, наданими на подання з попередніми висновками листом від 24.06.2020 № 318 (вх. від 25.06.2020 № 3390), ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» погоджується з висновками, викладеними у поданні, визнало порушення законодавства про захист економічної конкуренції та наголосило, що підприємство не мало наміру отримати додатковий прибуток, а порушення допущене через неухважність.
- (63) Окрім цього, як зазначає у поясненнях ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» рішення Первомайської міської ради Харківської області від 27.02.2019 № 28 «Про затвердження розміру внесків на 2019 рік за обслуговування вузлів комерційного обліку теплової енергії по окремих житлових будинках м. Первомайський» на практиці не застосовувалося і не призвело до отримання доходу підприємством, пов'язаного з порушенням від застосування рішення, та до втрат (шкоди) власників/співвласників багатоквартирних будинків прямо чи непрямо (опосередковано) пов'язаних із порушенням.

#### **4. Висновки у справі**

- (64) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доведено висновок про те, що ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», займаючи протягом червня-грудня 2018 року, 2019 року та станом на червень 2020 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території, підпорядкованої Первомайській міській раді Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», із часткою 100 %, своїми діями, що полягали у завищенні планованого прибутку, включеного до витрат на обслуговування вузлів комерційного обліку, що не відповідає Методиці № 129, що призводить до економічно необґрунтованого завищення розмірів внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

#### **5. Визначення розміру штрафу**

- (65) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрійного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом.
- (66) За інформацією ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», наданою листом від 28.05.2020

(вх. від 29.05.2020 № 2793), відповідно до звіту про фінансові результати ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» дохід (виручка) підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2019 рік складає 82 758 000 (вісімдесят два мільйони сімсот п'ятдесят вісім тисяч) гривень.

(67) При визначенні розміру штрафу враховано такі обставини:

- ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» визнало факт вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції та припинило порушення.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

#### **ПОСТАНОВИЛА:**

1. Визнати, що ПЕРВОМАЙСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код – 31679569) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за підсумками діяльності протягом червня-грудня 2018 року, 2019 року та станом на липень 2020 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території, підпорядкованої Первомайській міській раді Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні ПКП «ТЕПЛОМЕРЕЖІ», із часткою 100 %.

2. Визнати, що ПЕРВОМАЙСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код – 31679569), завищивши планований прибуток, включений до витрат на обслуговування вузлів комерційного обліку, що не відповідає Методиці № 129, що призводить до економічно необґрунтованого завищення розмірів внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого опалення.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на ПЕРВОМАЙСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ТЕПЛОМЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код – 31679569) штраф у розмірі 34 000

(тридцять чотири тисячі) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Головуюча колегії

Трегубець Н.О.